

Inovativnost politik, predpisov in javnih storitev v Sloveniji

Stičišče za oblikovanje politik kot mesto in orodje za ustvarjanje boljših politik in rešitev za izzive

Kontekst

Pot Slovenije do nizkoogljičnega krožnega gospodarstva zahteva kompleksen prehod in delo vseh ministrstev in različnih skupin deležnikov. Ker želimo to pot narediti izvedljivo in učinkovito smo se tega lotili z uporabo metodologije *Deep demonstration*. Z njo želimo vključiti pristop sistemskega inoviranja in orodij v javno sfero in tako ustvariti pogoje za vse sektorje, da se soočajo s podnebnimi izzivi in drugimi z njim povezanimi zadevami/vprašanji.

Trenutno vse države delujejo po silosih, kar je posledica modela birokracije iz 19. stoletja, ki pa ni več primeren zaradi potrebe po preobrazbi, s katero se soočamo v tem času. Zato je eden od stebrov transformacije Celovitega strateškega projekta razogljičenja Slovenije preko prehoda v krožno gospodarstvo, ki temelji na uporabi metodologije *Deep demonstration*, vzpostavitev Stičišča za oblikovanje politik (*Policy Lab*). V njem nameravamo testirati izzive, povezane s podnebnimi spremembami, ki jih bomo identificirali v petih verigah vrednosti, po tem pa bo Stičišče za oblikovanje politik podpiralo reševanje vseh pomembnih izzivov v Sloveniji.

Glavni cilj

Glavni cilj Stičišča za oblikovanje politik je podpreti razvoj holističnih/celovitih rešitev s pomočjo participativnega procesa eksperimentiranja in pilotiranja inovativnih ukrepov v javnem sektorju. Namen je oblikovati "laboratorijsko" okolje v katerem bodo pripravljavci politik in deležniki (različnih skupin – nevladne organizacije, skupine državljanov, strokovne organizacije, univerze in raziskovalni centri) lahko v sodelovanju oblikovali, zasnovali prototipe in testirali inovativne politike, predpise in javne storitve, ki spodbujajo prehod v krožno in nizkoogljično gospodarstvo in družbo. Je poligon za testiranje inovativnih pristopov za javne uslužbence in deležnike, da eksperimentirajo s procesom oblikovanja politik, pri tem pa spodbujajo in usmerjajo prehod v podnebno nevtralnost in dvignejo zaupanje v odločevalski proces in njegovo preglednost.

Mednarodno sodelovanje

Pristop testiranja politik je v zadnjih letih prejel veliko pozornosti in javnih vlaganj, saj obstaja strinjanje na svetovni ravni o tem, da potrebujemo bolj učinkovite modele, postopke in ukrepe v javnem sektorju. Model laboratorija črpa na pridobljenih izkušnjah najboljših praks, kot je denimo EU *JRC Policy LAB* Bruselj, *Policy lab UK Cabinet Office* ali OECD Observatorij za inovacije v javnem sektorju (*Observatory for Public Sector Innovation, OPSI*).

Del aktivnosti Stičišča politik bo tudi aktiviranje sodelovanja z drugimi mesti/pobudami, kjer se odvija sistemska preobrazba. Tako želimo pospešiti proces učenja in iskanja rešitev. Sodelovanje z drugimi procesi *Deep demonstration* npr. v regiji Gipuzkoa v Španiji, na Irskem in z mrežo več kot 100 mest v projektu Obzorja Evropa NetZeroCities ponuja veliko priložnosti za učenje.

Mehanizmi in orodja

V Stičišču nameravamo uvesti pristope s pomočjo katerih bomo odpravili ovire za preobrazbo in reševanje izzivov na področju politik, predpisov in javnih storitev in oblikovali krožno inovativno, vključujočo in uspešno prihodnost družbe v Sloveniji.

V Sloveniji ima inovativnost v javnem sektorju zgodovino in izkušnje, ki izhajajo iz izvajanja inovativnih projektov (npr. Inovativen.si, Stop Birokraciji) – tako da bomo z oblikovanjem Stičišča za

oblikovanje politik nadaljevali z uporabo že zbranih vpogledov, pridobljenih izkušenj in novih spoznanj, zmogljivosti in mrež, pri čemer bo poudarek na elementih, ki jih je treba okrepiti in ki morajo biti sistemski.

Predvsem mora biti ta pristop k oblikovanju in uporabi rešitev za boljše politike, predpise in javne storitve (in njihovo izvajanje) v prihodnost usmerjen, prilagodljiv in proaktiven ter se mora osredotočati na iskanje rešitev in ustvarjanje poglobljenega razumevanja stanja sistemov v državi.

Opis slike: na sliki je prikazana razlika med starim pristopom, ki je (bil) v uporabi in med novim načinom oblikovanja politik. Podnebne spremembe lahko sprožijo spremembo proti novemu pristopu, za katerega je značilno, da je usmerjen v prihodnost, da si prizadeva graditi razumevanje in delovati interdisciplinarno in da priznava, da oblikovalci politik ne vedo vedno vsega.

Poti za vzpostavitev Stičišča za oblikovanje politik

Stičišče za oblikovanje politik je eden od načinov za preoblikovanje politik, predpisov in javnih storitev.

V Stičišču za oblikovanje politik bomo pripravili niz eksperimentov za politike. Sprva se bomo osredotočili na področje grajenega okolja in kasneje nadaljevali na področjih izbranih verig vrednosti, ki so kritične za gospodarstvo v Sloveniji. Eksperimentalni pristop bo iterativen. Tako bo mogoč tudi razmislek o potencialnih modelih delovanja Stičišča za oblikovanje politik in tako reševanje izzivov povezati s preizkušanjem najbolj primernih struktur in procesov ob vzpostavljanju Laboratorija politik.

Po tem, ko bo izbran posamezen izziv, bodo ključne naloge Stičišča za oblikovanje politik:

- Eksperimentiranje – sodelovalen proces za raziskovanje, analiziranje izziva in za oblikovanje rešitev in pristopov, ki jih bomo testirali.
- Svetovanje – povezovanje s področnimi strokovnjaki ali znanstveniki, ki imajo izkušnje na izbranem področju.

- c. Usposabljanje – prilagojeni in oblikovani programi za podporo pri dvigu usposobljenosti v procesih, ki že potekajo.

Primeri delujočih laboratorijev politik

- Center za inovacije v javnem sektorju, Portugalska, spletna povezava: [LabX](#),
- Service Design Lab Singapore, spletna povezava: [Service Design Lab Singapore](#)
- EU laboratorij politik, spletna povezava: [EU Policy lab](#)
- Laboratorij politik Velika Britanija, spletna povezava: [UK Policy lab](#)
- Laboratorij politik Čile, spletna povezava: [The Government Laboratory of Chile](#)